

Opsamling på afsagte landsretsdomme fra tematisynet om udvisning

Rigsadvokaten iværksatte i 2022 otte nye initiativer på udvisningsområdet med henblik på at sikre et kvalitetsløft i behandlingen af sager om udvisning. Et af initiativerne indebar, at der i 2. og 3. kvartal 2022 blev gennemført et særligt tilsyn (tematisyn) med statsadvokaternes behandling af ankesager. Opsamlingen på tematisynet kan også findes på Anklagemyndighedens [hjemmeside](#).

Et af de øvrige initiativer indebar, at alle politikredse og NSK i tilsynsperioden skulle forelægge ankespørgsmålet for den relevante statsadvokatur i alle tilfælde, hvor anklagemyndigheden ikke havde fået fuldt ud medhold i en påstand om udvisning. Formålet med forelæggelsesordningen var bl.a. at sikre, at domstolene fik mulighed for at prøve spørgsmålet om udvisning fuldt ud i alle sager, hvor der var grundlag for det, hvilket er i overensstemmelse med lovgivers ønske om, at kriminelle udlændinge i videst muligt omfang skal udvises. Hvis der er usikkerhed om, hvorvidt udvisning med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, skal det således være op til domstolene konkret at vurdere, om udvisning er inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser.

Da Rigsadvokaten i december 2022 samlede op på tematisynet, var kun ganske få af de forelagte og initiativankede domme fra tilsynsperioden i 2022 afgjort i landsretterne. Rigsadvokaten bemærkede herom i opsamlingen på tematisynet, at statsadvokaternes overblik over udfaldet af landsretspraksis ville blive fulgt, og når der forelå et samlet billede af praksis fra tilsynsperioden ville eventuelle hovedtendenser blive udledt, herunder i hvilket omfang landsretterne havde omgjort byretternes afgørelser, og om der var grund til at iværksætte yderligere tiltag på området. Hovedparten af de initiativankede sager er nu afgjort og vurderes at kunne give et tilstrækkeligt samlet billede.

Hovedresultater

- Politikredsene og NSK forelagde i 2. og 3. kvartal 2022 336 sager for statsadvokaterne, hvor anklagemyndigheden i byretten ikke havde fået fuldt ud medhold i påstanden om udvisning.
- Statsadvokaterne initiativankede 72 af de forelagte sager på baggrund af en individuel og konkret vurdering af den enkelte straffesag*. Hovedparten af de initiativankede sager vedrørte statsborgere fra tredjelande, som ikke var omfattet af EU-reglerne eller associeringsafgørelsen (Tyrkiet).

Størstedelen af de initiativankede sager vedrørte personer, som er født i Danmark eller indrejst som barn og er opvokset i landet, og som ikke har stiftet familie.

- Statsadvokaterne frafaldt efterfølgende anken i 11 sager, da der efter en fornyet vurdering af sagerne på baggrund af senere tilkomne oplysninger, revurdering af straffesagens beviser eller lang berammelsestid ikke var udsigt til, at landsretten ville komme til et andet resultat end byretten.
- 4 sager afventer fortsat hovedforhandling og indgår derfor ikke i denne opsamling. Landsretterne har afsagt dom i de øvrige 57 initiativankede sager.
 - I 5 af de 57 sager har landsretternes og byretternes vurdering af udvisningsspørgsmålet beroet på forskellige faktuelle forhold, som har haft væsentlig betydning for udvisningsspørgsmålet, hvorfor de to retsinstansers afgørelser ikke er tilstrækkeligt sammenlignelige.
 - I 1 af de 57 sager ændrede anklagemyndigheden under sagen påstanden til stadfæstelse på baggrund af en fornyet overvejelse af sagens nærmere omstændigheder og tiltaltes personlige forhold.
- Der er således 51 sager, hvor landsretternes vurdering af udvisningsspørgsmålet i det væsentlige har beroet på de samme forhold som i byretten.

Gennemgangen af de 51 landsretsdomme viser, at:

- i 25 sager ændrede landsretten byrettens afgørelse om udvisning (og fulgte anklagemyndighedens påstand).
 - I 14 af sagerne blev tiltalte udvist af landsretten, selvom tiltalte ikke var blevet udvist af byretten.
 - I en af disse sager har Højesteret efterfølgende ændret landsrettens afgørelse om udvisning til en advarsel om udvisning. Sagen er omtalt nedenfor (sag 15/2024).
 - I 5 af sagerne blev tiltalte tildelt en advarsel om udvisning af landsretten, selvom tiltalte hverken var blevet tildelt en advarsel om udvisning eller udvist af byretten.
 - I 2 af sagerne blev indrejseforbuddets længde skærpet.
 - I 4 af sagerne nedlagde anklagemyndigheden påstand om frifindelse for udvisning, da der efter bevisresultatet og/eller strafudmålingen i sagen ikke var hjemmel til udvisning.
 - I 3 af sagerne var der dissens for at stadfæste byretternes afgørelse.
- i 26 sager stadfæstede landsretten byrettens afgørelse om udvisning (og fulgte ikke anklagemyndighedens påstand om udvisning).

- I 24 af sagerne var der tale om stadfæstelse af byrettens afgørelse om at tildele en advarsel.
- I 2 af sagerne stadfæstede landsretten byretternes afgørelse om frifindelse for advarsel om udvisning.
- I 2 af sagerne var der dissens for at skærpe byrettens afgørelse til udvisning.

Opsamling på resultatet af landsretsdommene

Det er statsadvokaternes vurdering, at det samlede billede af udfaldet af landsretsdommene viser, at spørgsmålet om udvisning i høj grad er en skønsmæssig vurdering, der beror på den enkelte sags omstændigheder, og at hovedtendenser ikke kan udledes fra dommene i tilsynsperioden.

I straffesager, hvor der rejses tiltale for strafbare forhold mod udlændinge, foretager anklagemyndigheden en konkret vurdering af, om der er grundlag for at nedlægge påstand om udvisning. Af forarbejderne til udvisningsreglerne fremgår det, at udvisning kun kan undlades, hvis udvisning *med sikkerhed* vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Hvis der er usikkerhed herom, er det op til domstolene konkret at vurdere, om udvisning er inden for rammerne heraf. Det følger i den forbindelse af anklagemyndighedens retningslinjer, at hvis der er tvivl om, hvorvidt en udvisning vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, skal anklagemyndigheden nedlægge påstand om udvisning, således at domstolene konkret kan vurdere dette. Anklagemyndigheden skal dermed understøtte, at domstolene får mulighed for at prøve spørgsmålet om udvisning fuldt ud i alle straffesager, hvor der er grundlag for det.

At spørgsmålet om udvisning i høj grad er en skønsmæssig afgørelse er også afspejlet i udfaldet af de initiativankede domme, hvoraf der i flere har været dissens, ligesom det er afspejlet i praksis fra Højesteret.

Det ses eksempelvis i [Højesterets dom af 5. januar 2023](#) (sag 65/2022). Sagen omhandlede en britisk statsborger, som havde haft lovligt ophold i Danmark i mere end 25 år. Han blev bl.a. fundet skyldig i ulovlig besiddelse af skydevåben. I byretten blev han tildelt en advarsel om udvisning. I landsretten blev han udvist (dissens for at tildele ham en advarsel om udvisning). I Højesteret var samtlige dommere enige om, at den pågældende skulle udvises.

Et andet eksempel er den ovenfor nævnte landsretsdom, som blev afgjort af [Højesteret den 8. november 2024](#) (sag 15/2024). I denne sag blev en på gerningstidspunktet 19-årig pakistansk statsborger, der var født og opvokset i Danmark, men ikke havde stiftet familie, fundet skyldig i vanvidskørsel og uagtsomt manddrab. Han blev i byretten tildelt en advarsel om udvisning. I landsretten blev han udvist med indrejseforbud i 6 år (dissens for at tildele ham en advarsel om udvisning). I Højesteret var der enighed om at tildele ham en advarsel om udvisning.

Statsadvokaternes har endelig bemærket, at det er statsadvokaternes opfattelse, at der er sket et betydeligt kvalitetsløft på udvisningsområdet, herunder at der i relevante tilfælde nedlægges påstand om udvisning. Statsadvokaterne vil fortsat i den daglige sagsbehandling og i forbindelse med det løbende tilsyn have stort fokus på udvisningsområdet.

Rigsadvokatens bemærkninger

Der er siden 2022 implementeret en række initiativer for at understøtte, at anklagemyndigheden behandler alle straffesager med spørgsmål om udvisning korrekt. Initiativerne omfatter bl.a. ensrettede retningslinjer for behandlingen af udvisningssager, samt at der er udpeget en fagperson på udlændingeområdet hos alle embeder i anklagemyndigheden. Med henblik på at sikre løbende og systematisk vidensdeling på tværs af organisationen er der bl.a. etableret et fagligt netværk, hvor fagpersonerne deltager, ligesom statsadvokaterne månedligt udgiver et nyhedsbrev om retspraksis i udvisningssager. Der er tillige udarbejdet nye værktøjer til brug for anklagernes sagsbehandling af udvisningsspørgsmålet, herunder en oversigt over retspraksis om udvisning fra både de nationale domstole og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Desuden er der iværksat nye uddannelsesinitiativer, herunder et e-læringskursus for alle nyansatte anklagere.

Statsadvokaternes opsamling på de afsagte domme fra tematilsynet om udvisning giver ikke Rigsadvokaten anledning til på nuværende tidspunkt at iværksætte yderligere, nye initiativer på området.

Rigsadvokaten har noteret sig, at det er statsadvokaternes vurdering, at der er sket et betydeligt kvalitetsløft på udvisningsområdet, og at statsadvokaterne fortsat vil sikre fokus på området i ankesagsbehandlingen og i det løbende tilsyn med politikredsene og NSK.

*I den forbindelse havde statsadvokaterne særligt fokus på, om tiltalte var idømt en strengere straf end angivet i de retningslinjer, som fremgår af bemærkningerne til lov nr. 469 af 14. maj 2018 om ændring af udlændingeloven, men ikke blevet udvist. I retningslinjerne er angivet en række strafpositioner, hvorefter det i almindelighed ikke vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, hvis tiltalte som minimum idømmes denne straf. Derudover havde statsadvokaterne fokus på, om den tiltalte tidligere var idømt en advarsel om udvisning/betinget udvisning og – for så vidt angår EU-statsborgere – om ”trusselsbetingelsen” i opholdsdirektivets art. 27 var opfyldt.